

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.11.1966, sp. zn. 4 Cz 88/66, ECLI:CZ:NS:1966:4.CZ.88.1966.1

Číslo: 31/1967

Právní věta: Hmotněprávně důvody neplatnosti, které nedovolují schválení zmiery, protože je v rozpore s právními predpismi, alebo záujmom spoločnosti a ktoré by mohli byť uplatnené žalobou o zrušenie uznesenia o schválení zmiery podľa § 99 ods. 3 o. s. p.. Ak sa bývalí manželia pri rozdelení majetku tvoriaceho zákonné majetkové spoločenstvo dohodli tak, že sa vzdávajú vlastníckeho práva k domku, ktorý bol ich spoločným majetkom, išlo v podstate o prevod nehnuteľnosti na základe daru. Pri prijatí ponúky daru maloleté deti musia byť zastúpené zvláštnym opatrovníkom a takýto právny úkon vyžaduje schválenie opatrovníckým súdom. K zákonným predpokladom platného darovania maloletým, ako i k tomu či zmirom sú riešené medzi účastníkmi sporné otázky tak, aby nedochádzalo k ďalším sporom medzi nimi, je potrebné prihliadnúť pri úvahe súdu o schválení zmiery.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.11.1966

Spisová značka: 4 Cz 88/66

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Řízení před soudem

Předpisy: 94/1963 Sb. § 37

§ 152

§ 176 40/1964 Sb. § 407

§ 80

§ 83 99/1963 Sb. § 99

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 31/1967 sb. rozh.

(Částečně nepoužitelné viz judikát 44/1980 SbRc.)

Hmotněprávně důvody neplatnosti, ktoré nedovolujú schválenie zmiery, pretože je v rozpore s právními predpismi, alebo záujmom spoločnosti a ktoré by mohli byť uplatnené žalobou o zrušenie uznesenia o schválení zmiery podľa § 99 ods. 3 o. s. p., možno uplatňovať aj v odvolaní proti uzneseniu o schválení zmiery.

Ak sa bývalí manželia pri rozdelení majetku tvoriaceho zákonné majetkové spoločenstvo dohodli tak, že sa vzdávajú vlastníckeho práva k domku, ktorý bol ich spoločným majetkom, išlo v podstate o prevod nehnuteľnosti na základe daru. Pri prijatí ponúky daru maloleté deti musia byť zastúpené zvláštnym opatrovníkom a takýto právny úkon vyžaduje schválenie opatrovníckým súdom.

K zákonným predpokladom platného darovania maloletým, ako i k tomu či zmiernom sú riešené medzi účastníkmi sporné otázky tak, aby nedochádzalo k ďalším sporom medzi nimi, je potrebné prihliadnúť pri úvahe súdu o schválení zmiernu.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 29. 11. 1966, [4 Cz 88/66.](#))

Okresný súd v Žiari nad Hronom spojil na spoločné prejednanie dve právne veci vedené pod sp. zn. 5 C 151/62 a 5 C 101/63 s tým, že budú ďalej vedené pod sp. zn. 5 C 101/63.

V prvej z týchto vecí sa navrhovateľka M. J. neskôr vydatá H. domáhala návrhom rozdelenie majetku tvoriaceho zákonné majetkové spoločenstvo manželov, ktorý spoločne s odporcom nadobudli za trvania ich manželstva, uzavretého v r. 1948 a rozvedeného v r. 1962. Ako spoločný majetok manželov uvádzala v návrhu rodinný domok č. 56 v Ž., ďalej nábytkové zariadenie do spálne, kuchynský nábytok a diváň, pričom navrhovala, aby bolo rozhodnuté, že rodinný domček a nábytkové zariadenie do spálne pripadne jej, zatiaľ čo kuchynské zariadenie a diváň odporcovi. V uvádzanej druhej právnej veci sa F. J. naproti tomu domáhal, aby M. J. (neskôr vydatá H. ä bola uznaná povinnou zaplatiť mu 17 500 Kčs a to z toho dôvodu, že za trvania manželstva investoval do domu č. 21, ktorého je M. H. spoluvlastníčkou, celkom 20 000 Kčs, pričom žalobný nárok znižuje na 17 500 Kčs, nakoľko v tomto dome po niekoľko rokov s rodinou býval.

V priebehu konania sa F. J. vyjadroval k návrhu na zrušenie zákonného majetkového spoločenstva účastníkov a na rozdelenie spoločného majetku iba v tom zmysle, že navrhuje zamietnúť návrh navrhovateľky na prikázanie domu do jej vlastníctva, a to preto, že navrhovateľka sa údajne na stavbe domu nijako nepodielala, ostatne nebola ani zamestnaná, takže na stavbu peniaze nedávala, pri stavbe domu robila len prekážky a má teda za to, že jej žiaden podiel na tomto dome nepatrí. M. H. sa v priebehu konania nevyjadrovala (a nebola tiež súdom vypočutá) k uplatneniu nároku F. J. na zaplatenie 17 500 Kčs.

Po vykonaní znaleckého posudku o hodnote domu č. 56 v Ž. uzavreli potom účastníci v konaní zmier, podľa ktorého sa obaja vzdávajú svojích vlastníckych podielov na dome č. 56 v Ž., a to v prospech dvoch maloletých detí z ich manželstva s tým, že uzavretím tohoto zmiernu pokladajú svoje nároky z bezpodielového spoluvlastníctva manželov za vyrovnané.

Okresný súd v Žiari nad Hronom zmier 20. 4. 1965 schválil, a to len so všeobecným odôvodnením, že sa neprieči právnym predpisom, ani záujmom spoločnosti.

Písomný návrh odporcu F. J. zaslaný súdu dňa 22. 4. 1965, aby uvedený zmier bol doplnený tak, že sa mu zaisťuje v tomto dome doživotné bývanie, ako sa toho v priebehu konania domáhal, bol súdmi oboch stupňov pokladaný za odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o schválení zmiernu.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Aj súd druhého stupňa mal za to, že sa účastníkmi uzavretý zmier neprieči platným predpisom a záujmom spoločnosti a že ho teda okresný súd mohol schváliť, že z obsahu spisu nevyplýva, že by odporca obsah zmiernu niečím podmieňoval, že je teda obsahom tohoto zmiernu viazaný a zrušenia uznesenia, ktorým bol zmier schválený, že by sa mohol domáhať len návrhom podľa § 99 ods. 3 o. s. p., za ktorý ovšem jeho podanie došlé na súd dňa 22. 4. 1965 hore uvádzané považovať nemožno.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že

týmto rozhodnutiami Okresného súdu v Žiari a Krajského súdu v Banskej Bystrici bol porušený zákon a tieto rozhodnutia zrušil.

Z odôvodnenia:

Účastníci konania sa v danom prípade dohodli o rodinnom domku, ktorý bol ich spoločným majetkom tvoriacím zákonné majetkové spoločenstvo (ich manželstvo bolo rozvedené v r. 1962), a to tak, že sa vzdávajú svojho vlastníckeho práva k tomuto domu v prospech svojich mal. detí, čím mali byť všetky ich vzájomné nároky k celému spoločnému majetku vporiadané, bez toho, že by sa však dohodli o tom, čo sa stane s ich ostatným majetkom.

Toto vzdanie sa vlastníckych práv v domku v prospech detí je svojou povahou prevodom nehnuteľnosti na základe daru. Podľa § 407 ods. 1 o. z. je treba, aby obdarovaný ponuku daru prijal, inak by k darovaniu nedošlo a tým by tiež nedošlo k zamýšľanému vporiadaniu účastníkov tohoto konania o rozdelení majetku, tvoriaceho zákonné majetkové spoločenstvo bývalých manželov. Pokiaľ však ide o maloleté deti, ktoré mali byť takto obdarované, museli by byť pri právnom úkone prijatia ponuky daru zastúpené zvláštnym opatrovníkom ustanoveným súdom v zmysle § 37 ods. 2, 3, § 83 a § 84 zák. o rod. a § 30 o. z. Takýto právny úkon by vyžadoval tiež schválenie opatrovníckým súdom a to podľa § 80 ods. 2 zák. o rod. a § 176 o. s. p. (srov. i § 28 o. z.). K týmto zákonným predpokladom platného darovania osobám maloletým, ako i k zákonnej náležitosti registrácie prevodu darovanej nehnuteľnosti (v zmysle § 134 ods. 2. o. z.) bolo potrebné prihliadnúť pri úvahe súdu, či obsah zmluvy v tom znení, ako ho účastníci navrhli a bez ďalšieho skutočne zodpovedá právnym predpisom a záujmom spoločnosti (§ 99 ods. 2 o. s. p.), aby ho súd mohol schváliť.

Predmetom účastníkmi uzavretého zmluvy bol však iba rodinný domček č. 56 v Ž., hoci už podľa obsahu účastníkmi vznesených návrhov mali ďalší spoločný majetok, o ktorom sa však v obsahu zmluvy nič nehovorilo, rovnako tak ako u uplatnenom nároku F. J. na úhradu toho, čo vynaložil na majetok navrhovateľky M. H., ktorý do spoločného majetku nepatrí. Táto závažná skutočnosť, že zmluva nebola uzavretá ohľadne celého predmetu konania, t. j. rozdelenia majetku tvoriaceho zákonné majetkové spoločenstvo účastníkov, ako i to, že nebola zmluvou riešená v konaní účastníkmi tiež uvádzaná sporná otázka ich bývania v tomto spoločnom dome a že teda obsah zmluvy nenasvedčoval presvedčivo tomu, že by ním boli skutočne vyriešené medzi účastníkmi konania sporné otázky tak, aby nedochádzalo k ďalším sporom medzi nimi, mali byť oboma súdmi rovnako uvažované pri posudzovaní či tento zmluva nie je v rozpore s právnymi predpismi a záujmami spoločnosti.

Nesprávny právny názor zaujal súd druhého stupňa k otázke dôvodov, pre ktoré možno napadať uznesenie o schválení zmluvy, keď uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, že dôvody neplatnosti zmluvy by bolo treba uplatňovať v samostatnom konaní. Hmotneprávne dôvody, ktoré nedovoľovali schválenie zmluvy, pretože je v rozpore s právnymi predpismi, alebo záujmom spoločnosti a ktoré by po uplynutí odvolacej lehoty mohli byť uplatnené žalobou o zrušenie uznesenia o schválení zmluvy podľa § 99 ods. 3 o. s. p., možno totiž uplatňovať i v odvolaní proti uzneseniu o schválení zmluvy.

Pretože oba súdy v konaní o prejednávanej veci k uvedeným skutočnostiam neprihliadali a účastníkmi navrhnutý zmluva pokladali za zodpovedajúci právnym predpisom a záujmu spoločnosti, porušili tým zákon v ustanovení § 99 o. s. p. v súvislosti s § 37 ods. 2, § 80 ods. 2, § 83 zák. o rod., § 407 ods. 1 o. z. a § 152 ods. 2 a § 176 o. s. p.